

Hallituksen esitys Eduskunnalle laitoshoidon koskevan lainsäädännön muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi sosiaalivakuutusetuuksia ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevassa lainsäädännössä olevat laitoshoidon käsitteet. Lastensuojelulain perusteella lastensuojelulaitoksessa järjestettyä hoitoa ei enää katsottaisi laitoshoidon verrattavaksi hoidoksi kansaneläkelaitoksen soveltamassa etuuslainsäädännössä. Ehdotus vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa hyväksyttyä tavoitetta uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne nykyistä avohoitopainotteisemmaksi.

Kansaneläkelakiin, lapsen hoitotuesta annettuun lakiin, vammaistukilakiin, eläkkeensaajien asumistukilakiin, sairausvakuutuslakiin, kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annettuun lakiin, sosiaalihuoltolakiin, kansanterveyslakiin, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin, erikoissairaanhoitolakiin sekä lastensuojelulakiin otettaisiin säännös kunnan ja kansaneläkelaitoksen neuvotteluvelvollisuudesta siinä tapauksessa, että on epäselvyyttä siitä, onko kunnan järjestämässä palvelussa kysymys avo- vai laitoshoidosta. Tätä varten sosiaali- ja terveysminis-

teriö vahvistaisi julkisen laitoshoidon ja vastaavan hoidon perusteet. Lisäksi perusteisiin sisältyisivät tarkemmat määräykset neuvottelunnettelystä ja sosiaali- ja terveysministeriöltä pyydetystä lausunnosta siltä varalta, että kunnan ja kansaneläkelaitoksen välisissä neuvotteluissa ei asiasta päästä yhteisymmärrykseen.

Palvelurakenteen sekä laitos- ja avohoidon rajanvedon muutoksista arvioidaan aiheutuvan kustannusten säästöä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksissa vuonna 1995 50 miljoonaa markkaa. Valtio kustantaa noin 41,3 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista eli valtion osuudet pienenevät noin 20 miljoonaa markkaa. Kansaneläkelaitoksen etuusmenojen arvioidaan kuitenkin lisääntyvän vastaavasti noin 20 miljoonaa markkaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995. Sairausvakuutuslakiin ehdotettuja muutoksia sovellettaisiin kuitenkin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ .	1	LAKIEHDOTUKSET	13
YLEISPERUSTELUT	3	1. Laki kansaneläkelain 42 a ja 83 §:n muuttami-	13
1. Johdanto	3	sesta	13
2. Nykytila	3	2. Laki lapsen hoitotuesta annetun lain 4 §:n	14
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3	muuttamisesta	14
Eläkkeet ja vammaistuki	3	3. Laki vammaistukilain 4 §:n muuttamisesta ...	14
Sairausvakuutus	4	4. Laki eläkkeensaajien asumistukilain 7 §:n	15
Kuntoutus	5	muuttamisesta	15
Sosiaali- ja terveydenhuolto	6	5. Laki sairausvakuutuslain 24 ja 68 §:n muutta-	16
2.2. Nykytilan arviointi	7	misesta	16
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset ...	7	6. Laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä kun-	17
4. Esityksen vaikutukset	8	toutuksesta annetun lain muuttamisesta	17
4.1. Avo- ja laitoshoidon rajanvedon kustan-	8	7. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta	18
nusvaikutukset	8	8. Laki lastensuojelulain muuttamisesta	18
4.2. Rajanvedon vaikutukset henkilötasolla ..	8	9. Laki kansanterveyslain muuttamisesta	18
4.3. Rajanvedon vaikutukset valtion ja kun-	8	10. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas-	19
tien talouteen	8	maksuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta	19
4.4. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset ..	9	11. Laki erikoissairaanhoidolain muuttamisesta ...	19
5. Asian valmistelu	9	LIITE	20
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9	Rinnakkaistekstit	20
1. Lakiehdotusten perustelut	9	1. Laki kansaneläkelain 42 a ja 83 §:n muuttami-	20
1.1. Kansaneläkelaki	9	sesta	20
1.2. Laki lapsen hoitotuesta	10	2. Laki lapsen hoitotuesta annetun lain 4 §:n	22
1.3. Vammaistukilaki	10	muuttamisesta	22
1.4. Eläkkeensaajien asumistukilaki	10	3. Laki vammaistukilain 4 §:n muuttamisesta ..	23
1.5. Sairausvakuutuslaki	11	4. Laki eläkkeensaajien asumistukilain 7 §:n	24
1.6. Laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä	11	muuttamisesta	24
kuntoutuksesta	11	5. Laki sairausvakuutuslain 24 ja 68 §:n muutta-	25
1.7. Sosiaalihoitolaki, Lastensuojelulaki, Kan-	12	misesta	25
santerveyslaki, Laki sosiaali- ja terveyden-	12	10. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas-	27
huollon asiakasmaksuista, Erikoissairaanh-	12	maksuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta .	27
hoitolaki	12		
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	12		
3. Voimaantulo	12		

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kunnan järjestäessä palveluja asukkaalleen määräytyy asukkaan oikeus saada eräitä kansaneläkelaitoksen maksamia sosiaalivakuutustuksia muun muassa sen perusteella, onko asianomainen henkilö laitoshoidossa vai avohoidossa. Henkilön ollessa kunnan järjestämässä laitoshoidossa laitos vastaa kaikista hoito- ja ylläpitokustannuksista. Avohoidossa henkilö vastaa itse käyttämiensä palvelujen kustannuksista. Järjestämistään palveluista kunta perii sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/92), jäljempänä asiakasmaksulaki, ja asetuksen (912/92), jäljempänä asiakasmaksuasetus, mukaisen asiakasmaksun, joka määräytyy sen mukaan, onko kysymyksessä laitoshoito vai avohoito.

Kunnat ratkaisevat sosiaali- ja terveystalveluja koskevan lainsäädännön perusteella sen, järjestävätkö ne laitoshoidon vai avohoidon. Kansaneläkelaitos tekee omat päätöksensä etuuslaissa säädetyllä tavalla. Tämä on johtanut siihen, että eräissä tapauksissa kunnan avohoidon järjestäminen toiminta on kansaneläkelaitoksen soveltamiskäytännössä määritelty laitoshoidoksi. Säännösten erilaisuudesta johtuen sekä kuntien että kansaneläkelaitoksen tulkinnat voivat kuitenkin olla sovelletun lainsäädännön näkökulmasta oikeita.

Erilaiset tulkinnat johtuvat myös niin sanottujen välimuotoisten palvelujen laajenemisesta viimeisten vuosien aikana. Tulkintaeroavaisuudet voivat johtaa sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen kannalta epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin. Jotta erilaisilta ratkaisuilta ja tämän esille nostamilta ongelmilta voitaisiin jatkossa välttyä, tulisi laitoshoidon käsite määritellä yhtenevästi kansaneläkelaitoksen soveltamassa etuuslainsäädännössä ja kuntien soveltamassa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa palvelurakennetta uudistetaan parhaillaan valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti avohoidon palveluja ja tukitoimia lisäämällä ja tämän seurauksena tarpeettomaksi käyvää laitoshoidon supistamalla. Tähän liittyvästä hoitomutojen kehityksestä johtuen avo- ja laitoshoidon rajanvetoa ei voida aina tehdä yksiselitteisesti. Tämän vuoksi avo- ja laitoshoidon välisen rajan määrittelyä ei ole tarkoituksenmukaista selkiyttää yksin-

omaan lakeja muuttamalla, vaan niihin on sisällytettävä sosiaali- ja terveysministeriölle annettava valtuus määrätä kuntien ja kansaneläkelaitoksen noudatettavaksi yhtenäiset perusteet avo- ja laitoshoidon määrittelemiseksi.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Eläkkeet ja vammaistuki

Kansaneläkelain 42 a §:n (123/88) mukaan eläkkeeseen kuuluvaa hoitotukea ei makseta jatkuvassa laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle. Hoitotuen maksaminen keskeytetään hoidon kestänyt kolme kuukautta.

Kansaneläkelain 42 b §:n (103/82) mukaan jatkuvassa laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa olevan eläkkeensaajan lisäosan määrää alennetaan siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta. Tältä ajalta lisäosasta ei makseta osaa, joka ylittää ensimmäisessä kuntaryhmässä 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä 40 prosenttia täysimääräisestä lisäosasta. Jos laitoshoidon ajalta maksetaan eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea, maksetaan lisäosa alentamattomana. Perhe-eläkelain 37 §:n 1 momentin (548/93) mukaan säännöstä sovelletaan myös leskeneläkkeeseen.

Eläkkeensaajien asumistukilain 7 §:n mukaan asumistukea ei makseta jatkuvassa laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta. Asumistukea voidaan maksaa yhdeksän kuukauden ajalta asunnon asumiskustannuksien perusteella. Säännös koskee kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen ja rintamasotilaseläkkeeseen maksettavaa asumistukea.

Vammaistukilain (124/88) 4 §:n mukaan tukea ei makseta jatkuvassa laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa olevalle henkilölle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta.

Edellä mainittujen säännösten mukaan jatkuvalla laitoshoidolla tai siihen verrattavalla hoidolla tarkoitetaan elatuksen sisältävää hoitoa valtion, kunnan tai kuntayhtymän sairaas-

lassa tai laitoksessa sekä asetuksessa määrättyissä tapauksissa muussa hoitolaitoksessa, jonka kustannuksiin käytetään julkisia varoja, samoin kuin hoitoa muualla, johon henkilö on kunnan tai edellä tarkoitetun sairaalan toimesta ja kustannuksella sijoitettu.

Kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitetuista hoitolaitoksista annetussa asetuksessa (1129/83) on lueteltu sanotussa lainkohdassa tarkoitetut muut hoitolaitokset, joiden kustannuksiin käytetään julkisia varoja. Ne ovat sotainvalideille tarkoitettuja laitoksia, joissa annettavan hoidon valtio kustantaa. Asetusta sovelletaan myös perhe-eläkettä, eläkkeensaajien asumistukea sekä vammaistukea saaviin.

Vakiintuneen tulkinnan mukaan laitoshoitoon verrattavana hoitona ei pidetä toimintaa asumis- ja muita avopalveluja tarjoavassa yksikössä. Kansaneläkelaitoksen eläkeratkaisut ovat yleensä noudattaneet toimintayksikön ylläpitäjän tekemää luokittelua siitä, onko kysymyksessä laitoshoidon vai avohoidon. Yksityisin varoin ylläpidetyt toimintayksiköt luokitellaan sen mukaan, ostaako kunta sieltä avo- vai laitoshoidon palveluja.

Perhehoito on vakiintuneen tulkinnan mukaan rinnastettu eläke-etuuksia myönnettäessä laitoshoitoon.

Hoidon yksityisessä laitoksessa tai yksityiskodissa on katsottu olevan kunnan kustantamaa, jos kunta on maksanut enemmän kuin puolet laitoksen perimästä hoitomaksusta. Laitoksen tai sen ylläpitäjän saama valtion tai kunnan tuki ei ole vaikuttanut eläkkeen määrää alentavasti.

Sairausvakuutus

Sairausvakuutuslain 24 §:n 2 momentin mukaan päivärahaa, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa, korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista tai korvausta raskaus- ja synnytyskustannuksista ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on asetuksella säädettyissä tapauksissa julkisessa laitoshoidossa.

Sairausvakuutusasetuksen 19 §:n mukaan korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista sekä raskaus- ja synnytyskustannuksista ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on laitoshoidossa

1) valtion, kunnan tai kuntainliiton sairaalassa tai hoitolaitoksessa, tai

2) muussa sairaalassa tai hoitolaitoksessa,

jossa hoito on järjestetty sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) 3 §:n mukaisesti,

jos hoito sisältää mainitun etuuden.

Sairausvakuutusasetuksessa viitattua sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 3 §:ää vastaa vuoden 1993 alusta voimaan tulleen uuden sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92), jäljempänä STVOL, 4 §. Sen mukaan kunta voi järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat tehtävät muun muassa hankkimalla palveluja muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

STVOL:n voimaantulon yhteydessä kumottiin muun muassa kansanterveystyössä kaikki lääkäripalvelujen ostopalveluista ja muiden yksityisten ostopalvelujen käyttöä koskeva kiintiömenettely. Samalla muutettiin sairausvakuutuslain 11 a §:ää (1653/92) siten, että sairausvakuutuslain mukaista korvausta ei suoriteta sairaanhoidon kustannuksista, jos sairaanhoidon palvelut on järjestetty STVOL:n 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla ostopalveluna tai jos tosiasiaa kysymys on mainitussa lainkohdassa tarkoitettua järjestelystä. Muutoksen tarkoituksena oli osoittaa aikaisempaa selvemmin, että kunnallisten palvelujen järjestämistapa ei vaikuta oikeuteen saada sairausvakuutuskorvauksia, vaan ratkaisevaa on se, onko kysymyksessä kunnan vai henkilön itsensä maksettavaksi kuuluvat sairaanhoidon kustannukset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lainsäädännön uudistamista koskevan hallituksen esityksen (HE 216/1991 vp) perusteluissa todetaan seuraavaa: "Sairausvakuutuksen sairaanhoidokorvaukset on tarkoitettu alentamaan yksityisten terveyspalvelujen käyttämisestä vakuutetulle aiheutuneita kustannuksia. Jos kunta hankkii yksityiseltä terveyspalvelujen tuottajalta terveyspalveluja, ei niistä aiheutuneita kustannuksia ole tarkoitus korvata valtionosuusjärjestelmän lisäksi sairausvakuutuksesta. On kuitenkin ollut eräitä yksittäistapauksia, jolloin kunta on toiminut siten, että se on pyrkinyt saamaan yksityisiltä palvelujen tuottajilta hankkimiinsa palveluihin korvausta sairausvakuutuksesta. Edellä olevan perusteella ehdotetaan sairausvakuutuslain 11 a §:ään lisättäväksi selvyyden vuoksi uusi 3 momentti, jonka mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja val-

tionosuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla järjestetyn sairaanhoidon kustannuksista ei suoriteta sairausvakuutuslain mukaista korvausta vakuutetulle eikä kunnalle. Korvausta ei myöskään maksettaisi, jos kysymys on järjestelystä, jota mainitussa lainkohdassa tarkoitetaan”.

Sairausvakuutuslain 11 a §:n muutoksen vuoksi kansaneläkelaitos uudisti keväällä 1993 paikallistoimistoilleen antamia ohjeita sairaanhoidon korvausten maksamisesta. Uusitut ohjeet ovat eräissä tapauksissa johtaneet siihen, että kansaneläkelaitoksen paikallistoimistojen ja kuntien käsitys siitä, onko jokin hoitomuoto avohoidtoa vai laitoshoidtoa, on ollut erilainen. Ongelma on korostunut kun ohjeiden edellyttämä selvitystyö on käynnistynyt.

Kansaneläkelaitoksen katsossa henkilön olevan laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa ei hänellä ole katsottu olevan oikeutta sairausvakuutuskorvaukseen. Tällöin asiakas on tosiasiallisesti joutunut vastaamaan kokonaan lääkkeiden kustannuksista saamatta sairausvakuutuslain mukaista korvausta, vaikka kunta olisi katsonut toiminnan avohoidoksi. Näitä ongelmia on ollut sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon laitoshoidon ja avohoidon välisissä määrittelyissä.

Koska ostopalveluna järjestettyjen sosiaalija terveydenhuollon palvelujen käyttäjältä on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan itse järjestämistä vastaavista palveluista, ei vakuutetuilla ole korvauskäytännössä katsottu olevan oikeutta sairausvakuutuslain mukaisiin korvauksiin, kun hän on julkisessa laitoshoidossa tai ostopalveluna järjestetyssä vastaavassa hoidossa. Näin järjestetyssä hoidossa olojalta perittyjen asiakasmaksuasetuksen mukaisten maksujen lisäksi vakuutetulle ei tulisi aiheutua lisäkustannuksia sairaanhoidosta.

Korvauskäytännössä on ollut epäselvyyttä etenkin siitä, missä määrin sairaanhoidon kustannukset kuuluvat ostopalvelusopimuksen piiriin, kun kunta järjestää sosiaalihuollon avopalveluja hankkimalla palvelut yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kansaneläkelaitos on eräissä ratkaisuisaan katsonut, että tällaisissa tapauksissa kysymys on ollut tosiasiallisesti laitoshoidon ostamisesta, koska yksityisen palvelujen tuottajan ylläpitämässä palvelukodissa tai vastaavassa toimintayksikössä oleva henkilö on kansaneläkelaitoksen tulkinnan mukaan tarvinnut laitoshoidtoa. Näissä tapauksissa

kansaneläkelaitos on katsonut, että palvelukodissa tai vastaavassa toimintayksikössä olevalla henkilöllä ei ole oikeutta sairausvakuutuskorvauksiin sairausvakuutuslain 11 a §:n nojalla. Tarkastuslautakunta on useissa ratkaisuisaan asettanut samalle kannalle kuin kansaneläkelaitos. Kun kunta on kuitenkin katsonut ostaneensa vain avohoidon palveluja, joihin eivät sisälly esimerkiksi lääkkeet, on palvelukodissa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä oleva henkilö joutunut itse vastaamaan kokonaisuudessaan esimerkiksi lääkkeiden kustannuksista.

Kuntoutus

Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/91) 3 §:n mukaan kansaneläkelaitoksen on järjestettävä laissa ja asetuksessa tarkemmin määrättyä kuntoutusta muussa kuin julkisessa laitoshoidossa olevalle vaikeavammaiselle henkilölle, joka lisäksi saa

1) lapsen hoitotuesta annetun lain (444/69) mukaista korotettua hoitotukea tai erityishoitotukea;

2) vammaistukilain mukaista korotettua vammaistukea tai erityisvammaistukea; tai

3) työkyvyttömyyseläkettä ja kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajan korotettua hoitotukea tai erityishoitotukea.

Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun asetuksen (1161/91) 3 §:n mukaan kuntoutusta ei järjestetä kansaneläkelaitoksen toimesta, jos vaikeavammaisuus on kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitettu laitoshoito tai tällaisen laitoksen toimintayksikössä. Asetuksen perustelumuistiossa todetaan lisäksi, että tällöin ei edellytetä pitkäaikaista laitoshoidtoa.

Kansaneläkelain 42 a §:n tarkoittama laitoshoito säätelee vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisvelvollisuutta kahdella tavalla. Ensinnäkin järjestämisvelvollisuuden syntyminen yleensäkin edellyttää sitä, että kuntoutuja saa etuusia, joiden maksamiseen laitoshoito ratkaisevasti vaikuttaa. Toiseksi kansaneläkelaitoksella ei ole järjestämisvelvollisuutta, kun henkilö on hoidettavana kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitettu laitoshoito tai tällaisen laitoksen toimintayksikössä. Etuuden epäminen ja sen keskeyttäminen laitoshoidon takia estää sinällään kansaneläkelaitoksen järjestämisvelvollisuuden syntyminen, joten laitoshoidon käsite ei yleensä tule itsenäisesti ratkaisuavaksi kuntoutusasiassa.

Kuntoutuksessa erityisenä ongelmana on lastensuojelulain mukaisessa laitos- tai perhesijoutuksessa olevien lasten ja nuorten kuntoutus. Jos sairaala sijoittaa psyykkisesti sairaan nuoren sairaalahoidon jälkeen lastenkotiin tai perhehoitoon, estää sijoitushoito vammaistuen ja lapsen hoitotuen maksamisen ja samalla kansaneläkelaitoksen järjestämän kuntoutuksen. Nuoret on kuitenkin sairaalahoidon jälkeen sijoitettu perhehoitoon sen vuoksi, että juuri kotiolosuhteet ovat vaikuttaneet sairauden laukeamiseen. Tervehtyäkseen nämä nuoret tarvitsevat esimerkiksi psykoterapiaa, joka järjestetään joko kunnallisen terveydenhuollon tai kansaneläkelaitoksen toimesta. Kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus ei ole mahdollista silloin, kun kysymys on lastensuojelulain (683/83) nojalla järjestetyssä perhehoidossa tai laitoshoidossa olevasta henkilöstä. Sama ongelma ilmenee silloin, kun nuoret on muutoin sijoitettu perhekotiin.

Tämän vuoksi tarvittavien palvelujen järjestäminen jää kokonaan kuntien vastuulle. Käytännössä tilanne on saattanut johtaa siihen, että nuori on jäänyt vaille tarpeellista kuntoutusta.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön näkökulmasta annettava hoito on laitoshoidoa aina seuraavissa tapauksissa:

1) terveyskeskuksen johtava lääkäri on tehnyt kansanterveyslain (66/72) 17 §:ssä tarkoitetun päätöksen potilaan ottamisesta terveyskeskuksen sairaansijalle;

2) sairaalan lääkäri on tehnyt erikoissairaanhoidon 33 §:n perusteella päätöksen sairaanhoidon aloittamisesta ja päätöksen perusteella hoito aloitetaan vuodeosastolla; sekä

3) kysymyksessä on sosiaalihuoltolain 24 §:ssä ja sosiaalihuoltoasetuksen (607/83) 11 §:ssä tarkoitettu hoito. Lainkohdan perustelujen mukaan (HE 102/1981 vp) laitoshuolto on tarkoitettu pitkäaikaissairaille, jotka eivät tarvitse sairaalahoidoa, mutta eivät selviä kotona säännöllisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä huolimatta.

Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa potilas sisäänkirjoitetaan sairaalaan hoidon alkaessa ja uloskirjoitetaan sen päättyessä. Sosiaalihuoltolain mukaisista asiakkaista suoritetaan sisäänkirjoitus tai tehdään hoitoonotta-

mispäätös kunnan sosiaalitoimen johtosäännössä tai muussa päätöksessä edellytetyllä tavalla.

Laitoshoidoa järjestetään myös esimerkiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) ja päihdehuoltolain (41/86) perusteella. Näissä laeissa ei ole säännöksiä laitoshoidon sisällöstä tai laitoshoidon ottamisesta. Laitoshoido edellyttää käytännössä kuitenkin yleensä aina sisäänkirjoittamista tai hoitoonottamisesta samoin kuin sosiaalihuoltolain perusteella tapahtuvassa laitoshuollossa.

Edellä 1—3 kohdassa mainituissa tapauksissa laitoshoidossa olevalta henkilöltä voidaan periä asiakasmaksuasetuksen 12 ja 15 §:ssä säädettyä lyhytaikaisen tai pitkäaikaisen laitoshoidon maksua. Vaikka asianomaisen henkilön kohdalla ei olisikaan tehty esimerkiksi 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua päätöstä, voidaan hoito katsoa aina laitoshoidoksi, jos siitä peritään asiakasmaksuasetuksen 12 tai 15 §:ssä tarkoitettu maksu. Asiaksmaksulain 12 §:n mukaan kunnan tai kuntayhtymän järjestäessä palveluja ostamalla niitä yksityiseltä palvelujen tuottajalta, on palvelun käyttäjältä perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntayhtymän itse tuottamista vastaavista palveluista.

Silloin kun hoidettavalta peritään asiakasmaksuasetuksen mukaista laitoshoidon maksua, ei hoidon käsitteestä ja kunnan vastuusta ole yleensä ollut epäselvyyttä. Pääsääntöisesti esimerkiksi osaston viikonloppusulkemisen vuoksi kotiutettavien potilaiden matkat kuuluvat sairaalan kustannettaviksi. Jos potilaalta ei peritä hoitopäivämaksua hänen ollessaan pois hoidosta, voidaan potilaalle korvata sairausvakuutuksesta matkakustannuksia, jollei kyseessä ole hänen omasta halustaan johtuva lomamatka kotiin.

Avohoitoa on hoito, joka annetaan omassa kodissaan asuvalle henkilölle. Avohoidossa olevaksi voidaan katsoa omistus- tai vuokra-asunnossa asuvien ohella myös sosiaalihuoltolain 22 ja 23 §:ssä tarkoitettuja asumispalveluja (palvelu- tai tukiasuminen) saava henkilö.

Sosiaalihuoltoasetuksen 10 §:n mukaan asumispalveluja järjestetään palveluasunnoissa ja tukiasunnoissa, joissa henkilön itsenäistä asumista ja siirtymistä itsenäiseen asumiseen tuetaan sosiaalityöllä ja muilla palveluilla. Lisäksi vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (759/87) 10 §:n mukaan palveluasumiseen kuu-

luvut asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaan jokapäiväiselle suoriutumiselle. Tällaisia palveluja voivat olla avustaminen asumiseen liittyvissä toiminnoissa kuten liikkumisessa, pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokataloudessa ja asunnon siivouksessa sekä ne palvelut, joita tarvitaan asukkaan terveyden, kuntoutuksen ja viihtyvyyden edistämiseksi.

Sosiaalihuoltolain 25 §:ssä tarkoitettu perhehoito ja 27 a §:ssä tarkoitettu omaishoito ovat myös avohoidon muotoja. Perhehoidon osalta voidaan todeta, että se poikkeaa muusta avohoidosta hoidettavalta perittävien maksujen suhteen, koska maksu määräytyy asiakasmaksusasetuksen 19 §:n perusteella samoin kuin pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Tästä huolimatta kyseessä on yksi avohoidon muoto.

2.2. Nykytilan arviointi

Laitoshoidon ja avohoidon välinen rajanveto ei ole sosiaali- ja terveydenhuollossa täysin yksiselitteinen. Uudistettaessa palvelurakennetta on kunnissa kehitetty uudenlaisia palvelumuotoja. Vaikka nämä uudet palvelumuodot ovat yleensä avohoitoa, on toimintaa kuitenkin saatettu toisinaan järjestää myös laitospainotteisissa olosuhteissa. Tämän vuoksi kansaneläkelaitos ja kunnat ovat eräissä tapauksissa tulkinneet laitoshoidon käsitettä eri tavoin.

Avohoidon ja laitoshoidon välisellä rajanvedolla on edellä todetun mukaisesti vaikutusta lähinnä kunnan ja asiakkaan sekä asiakkaan ja kansaneläkelaitoksen välisissä suhteissa. Kun julkisessa laitoshoidossa olo vaikuttaa henkilön oikeuteen saada sosiaalivakuutusetuksia, on sosiaali- ja terveyspalveluja tarvitseville henkilöille aiheutunut eri viranomaisten ristikkäisistä ratkaisuista hankaluuksia ja väliinpuotoamisia.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Kansaneläkelaitoksen toimeenpaneman etuuslainsäädännön ja sosiaali- ja terveydenhuollon laitospäätökset eivät vastaa pyrkimyksiä siirtyä nykyistä avohoitopainotteisempiin hoitomuotoihin. Avohoitopainotteisuus vastaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman tavoitteita.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää toisaalta avo- ja laitoshoidon, toisaalta julkisen ja yksityisen hoidon välistä rajanvetoa. Sen vuoksi esityksellä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi sosiaalivakuutusetuksia ja kunnallisia sosiaali- ja terveydenhoitopalveluja koskevassa lainsäädännössä oleva laitoshoidon käsite. Näin kuntaa ja kansaneläkelaitosta koskevassa lainsäädännössä oleva laitoshoidon käsite sitoi kuntaa ja kansaneläkelaitosta samalla tavalla. Tavoitteena on myös estää tilanteet, joissa palveluja käyttävät henkilöt jäisivät toisistaan poikkeavien säännösten takia ilman tarpeellisia palveluja ja sosiaalivakuutusetuksia.

Lähtökohtana olisi, että laitoshoidon olisi ainoastaan sosiaali- ja terveydenhuollon vakiintuneissa laitoksissa annettu hoito. Tällaisia laitoksia olisivat muun muassa sairaaloiden tai terveyskeskusten vuodeosastot, vanhainkodit ja kehitysvammaisten erityishuollon keskuslaitokset ja muut ulkoisilta olosuhteiltaan, järjestykseltään ja hoidon sisällöltään näitä täysin vastaavat toimintayksiköt. Tällöin muun muassa palvelukodeissa ja muissa vastaavissa toimintayksiköissä järjestetty asuminen ja siihen liittyvä hoito olisi avohoitoa, jolle olisi ilmeisen painavia perusteita pitää toimintaa laitoshoidona. Ehdotus vastaisi pyrkimystä uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne nykyistä avohoitopainotteisemmaksi.

Julkisessa laitoshoidossa olevalla henkilöllä ei olisi edelleenkaan oikeutta eräisiin kansaneläkelaitoksen myöntämiin etuuksiin. Sen vuoksi kansaneläkelaislaissa, lapsen hoitotuesta annetussa laissa (444/69), vammaistukilaislaissa, eläkkeensaajien asumistuesta annetussa laissa, sairausvakuutuslaissa ja kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetussa laissa määriteltäisiin, milloin laitoshoidon on julkista. Tavoitteena on myös selkiyttää julkisen laitoshoidon käsitettä.

Edellä mainittuihin lakeihin ja sosiaalihuoltolakiin, kansanterveyslakiin, erikoissairaanhoidonlakiin, lastensuojelulakiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin otettavan säännöksen perusteella kansaneläkelaitokselle ja kunnalle asetettaisiin velvoite neuvotella keskenään paikallistasolla aina silloin, kun on epäselvyyttä siitä, onko kysymyksessä avo- vai laitoshoidon hoito. Pyrkimyksenä on, että asia ratkaistaisiin pääsääntöisesti kansaneläkelaitoksen ja kunnan välillä käytävissä paikallisissa neuvotteluissa. Siltä varalta, että neuvotteluissa ei kuitenkaan asiasta päästäisi

ratkaisuun, kansaneläkelaitokselle ja kunnalle asetettaisiin yhdessä tai erikseen velvoite pyytää asiasta sosiaali- ja terveysministeriön lausunto.

Neuvottelumenettelyä varten lailla annettaisiin sosiaali- ja terveysministeriölle valtuudet päätöksellään vahvistaa laitoshoidon tai vastaavan hoidon perusteet. Samalla ministeriölle annettaisiin valtuudet antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin toimintayksikössä annettavaa hoitoa on pidettävä julkisena, tarkemmat määräykset neuvottelumenettelystä kansaneläkelaitoksen ja kunnan välillä sekä tarkemmat määräykset lausuntomenettelystä.

Perusteet olisivat kansaneläkelaitosta ja kuntia sekä kuntayhtymiä sitovat.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Avo- ja laitoshoidon rajanvedon kustannusvaikutukset

Rajanvedon aiheuttamat välittömät kustannusvaikutukset jäävät suhteellisen pieniksi. Rajanvedon ollessa palvelurakenteen muutoksen tavoitteita edistävä ja siis voimakkaasti avohoidon suosiva, tulee rajanveto ohjaamaan hoitokäytäntöä avohoitopainotteiseksi.

4.2. Rajanvedon vaikutukset henkilötasolla

Jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa olevalle henkilölle maksetaan kansaneläkkeen lisäosa vähennettynä. Eläkkeensaajan hoitotukea, lapsen hoitotukea tai vammaistukea ei makseta julkisessa laitoshoidossa olevalle henkilölle. Myös eläkkeensaajan asumistuki lakkaa julkisessa laitoshoidossa olevalta henkilöltä. Kansaneläkelaitos ei järjestä tai korvaa julkisessa laitoshoidossa olevalle henkilölle hänen tarvitsemaansa kuntoutusta.

Julkisessa laitoshoidossa olevalta henkilöltä peritään maksukyvyyn mukaan määräytyvä maksu, joka määrätään jatkuvien tulojen mukaan. Perittävä maksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Hänelle on jätettävä käyttövaroiksi 20 % nettotuloista henkilökohtaiseen käyttöön, kuitenkin vähintään kansaneläkkeen pohjaosaa vastaava määrä (437 mk/kk eli noin 5 200 mk/v vuonna 1994). Maksu sisältää kaiken hoidettavan tarvitseman hoidon ja palvelut, muun muassa lääkkeet.

Asumiseen liittyvät tukipalvelut mahdollista-

vat henkilölle itsenäisyyden hoitaa henkilökohdaiset asiansa mieleisellään tavalla sekä elämisen omaa kotia vastaavissa olosuhteissa, vaikka fyysinen ja henkinen toimintakyky olisikin heikentynyt. Henkilön ollessa avohoidossa tai yksityisessä laitoshoidossa maksut määräytyvät annettavien palvelujen ja hoidon mukaan. Henkilö vastaa itse tarvitsemastaan sairaanhoidosta, muun muassa lääkkeistä ja matkakustannuksista saaden kuitenkin korvausta kustannuksiin sairausvakuutuksen kautta. Ratkaisu saattaa lisätä esimerkiksi vanhusväestön omaa vastuuta lääkemenoista ja sairaudenhoidon aiheuttamista matkakustannuksista. Henkilön oma osuus lääkkeistä on noin 40 prosenttia ja matkoista alle 20 prosenttia keskimäärin, kun kysymyksessä on vanhusväestö. Avohoidossa olevalle henkilölle kansaneläkelaitos järjestää kuntoutusta kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 3 §:ssä säädettyillä edellytyksillä.

Henkilön siirtyessä laitoshoidosta avohoittoon hänelle ei taata käyttövaraosuutta eläkkeestään. Lisäksi hänen on kustannettava osa lääkkeistään ja muista sairaanhoidon kuluistaan itse. Henkilöllä on kuitenkin oikeus saada kunnalta toimeentulotukea, jolleivät hänen omat varansa riitä edellä mainittuihin kuluihin.

4.3. Rajanvedon vaikutukset valtion ja kuntien talouteen

Palvelurakenteen sekä laitos- ja avohoidon rajanvedon muutoksista arvioidaan aiheutuvan kustannusten säästöä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksissa vuonna 1995 noin 50 miljoonaa markkaa. Valtionosuuslainsäädännön perusteella kustannusten aleneminen otetaan huomioon valtionosuuksien määrässä. Kun valtio suorittaa kunnille valtionosuutena noin 41,3 % toiminnan aiheuttamista kokonaismenoista, merkitsee tämä käyttökustannusten valtionosuuksien pienemistä noin 20 miljoonalla markalla. Kansaneläkelaitoksen etuusmenojen arvioidaan kuitenkin lisääntyvän samalla noin 20 miljoonaa markkaa. Myös vuoden 1995 jälkeen valtion ja kuntien väliset rahoitusosuudet säilyvät entisellään. Esityksen aiheuttamat muutokset kuntien menoissa otetaan huomioon käyttökustannusten valtionosuuksien kokonaismäärissä STVOL:n edellyttämällä tavalla.

Seuraavassa taulukossa esitetään karkea ar-

vio lainsäädännöstä ja palvelurakenteen muutoksesta aiheutuvista eläkevakuutuksen, saira-

usvakuutuksen ja kuntoutuksen kokonaiskustannuksista kunakin vuonna vuoteen 2000 asti.

Vuosi	Tapausten lukumäärä yhteensä (kpl)			Kustannukset yhteensä (milj.mk)			
	Eläkevakuutus *)	Sairausvakuutus **)	Kuntoutus ***)	Eläkevakuutus	Sairausvakuutus	Kuntoutus	Yhteensä
1995	500	2000	100	10	8	2	20
1996	2000	3500	200	35	16	4	55
1997	3500	5500	320	70	25	5	100
1998	5000	7000	440	100	32	8	140
1999	6500	8500	550	132	38	10	180
2000	8000	10000	700	160	45	15	220

*) laitoshoitokeskeytysten väheneminen

**) laitoshoidon väheneminen

***) kuntoutujat

Esityksen aiheuttama kansaneläkelaitoksen menojen lisäys kompensoituu valtionosuuksien vähenemisen kautta.

lyn aiheuttamaa työmäärää on vaikea ennakolta arvioida.

4.4. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Uudistukseen liittyen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle tulee laitoshoidokäsittelyä koskeva lausunnonantovelvollisuus. Pääsääntönä olisi kuntien ja kansaneläkelaitoksen välillä käytävä neuvottelumenettely. Vain jos ei tämä johda tulokseen, on asiasta pyydettävä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön lausunto. Lausuntomenet-

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä. Se perustuu avo- ja laitoshoidon määrittelytyöryhmän muistioon (STM 1994:18).

Esityksen valmistelun yhteydessä on kuultu valtiovarainministeriötä, Suomen Kuntaliittoa ja kansaneläkelaitosta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

Kansaneläkelaki

42 a §. Pykälä ehdotetaan jaettavaksi nykyisen 1 momentin sijasta 4 momenttiin. Pykälän 1 momentin mukaan hoitotukea ei makseta siltä ajalta, jonka eläkkeensaaja on yli kolme kuukautta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai vastaavassa hoidossa. Säännös vastaa nykyisessä 42 a §:ssä olevaa säännöstä.

Laitoshoidon määrittelyä tarkennettaisiin siten, että laitoshoidolla tai vastaavalla hoidolla

tarkoitetaan pykälän 2 momentin mukaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaassa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Vain julkisena laitoshoidona järjestetty hoito on kuten nykyisin, esteenä eräiden sosiaalivakuutusetuksien maksamiselle. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin julkisen laitoshoidon määrittelmä. Laitoshoido on julkista aina silloin, kun hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa,

jossa annettavan hoidon valtio kustantaa. Julkista laitoshoidon lisäksi hoito muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä osallistuu jatkuvasti hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Lisäksi julkista laitoshoidon hoito muussa toimintayksikössä, jos kunta on järjestänyt laitoshoidon STVOL 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti ostopalveluna yksityisestä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksesta tai jos tosiasiaa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä. Jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksuista, on hoito katsottava myös julkiseksi laitoshoidoksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa pykälän 4 momentin mukaan perusteet siitä, mitä 1 momentissa tarkoitetaan jatkuvalla hoidolla. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä annetaan erikseen tarkemmat määräykset laitoshoidon tai vastaavan hoidon perusteista sekä tarkemmat määräykset niistä arviointiperusteista, joita tulee noudattaa arvioitaessa sitä, vastaako toimintayksikössä annettava hoito 2 momentin mukaisesti sisällöltään ja järjestelyiltään laitoshoidon. Edelleen pykälän 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin annettavaa hoitoa on pidettävä 3 momentin mukaisesti julkisena sekä neuvottelumenettelystä kansaneläkelaitoksen ja kunnan välillä sekä lausuntomenettelystä pyydettyä sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa siinä tapauksessa, että kansaneläkelaitoksen ja kunnan välillä käydyt neuvottelut eivät johda ratkaisuun.

83 §. Kansaneläkelaitokselle ja kunnalle asetetun neuvotteluvuorituksen menestyksellinen toteuttaminen edellyttää, että ratkaisu perustuu selkeään tietoon niistä perusteista, jotka lain ja sosiaali- ja terveysministeriön määräyksen mukaisesti ovat tarpeellisia asian ratkaisulle. Näitä ovat muun muassa tiedot laitoksen tiloista, henkilökunnan määrästä, annettavan hoidon sisällöstä ja laadusta sekä määrästä. Muihin asian ratkaisuun vaikuttaviin seikkoihin on katsottava kuuluvan hoidosta tehty sopimus sekä hoidosta maksettavat korvaukset. Edellä olevien perustietojen lisäksi voidaan yksittäistapauksissa tarvita asian ratkaisemiseksi muita salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei annettaisi yleisesti, vaan ainoastaan neuvotteluvuorituksen

toteuttamiseksi tarpeellisilta ja välttämättömillä osin. Tiedot kansaneläkelaitos on oikeutettu saamaan maksutta.

Toimintayksikön toimintaa koskevien tietojen lisäksi kansaneläkelaitos oikeutettaisiin saamaan salassapidettäväksi säädettyjä tietoja silloin kun tällaiset tiedot ovat välttämättömiä kansaneläkelaitoksen ja kunnan välisessä neuvottelussa käsiteltävänä olevan asian selvittämiseksi. Pykälässä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja ovat muun muassa terveydentilaan, lääkkeisiin ja yksityisiin ansioihin liittyvät tiedot. Salassapidettäviä tietoja voidaan käyttää vain tässä neuvottelumenettelyssä.

Mitä edellä on sanottu, koskee myös hoitoon tulevia henkilöitä. Salassapitovelvollisuus koski myös sosiaali- ja terveysministeriötä sen saadessa laitoshoidon käsitettä koskevassa lausuntomenettelyssä salassapidettäviä tietoja.

1.2. Laki lapsen hoitotuesta

4 §. Tarkoituksenmukaista on yhtenäistää lapsen hoitotuesta annettu laki kansaneläkelain kanssa siten, että pykälään otetaan vastaavat säännökset laitoshoidosta, julkisesta laitoshoidosta ja vastaavasta hoidosta sekä niiden perusteista, sosiaali- ja terveysministeriön määräyksestä, kansaneläkelaitoksen ja kunnan neuvotteluvuorilaisuudesta sekä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä kuin kansaneläkelakiin.

1.3. Vammaistukilaki

4 §. Tarkoituksenmukaista on yhtenäistää vammaistukilaki kansaneläkelain kanssa siten, että pykälään otetaan vastaavat säännökset laitoshoidosta, julkisesta laitoshoidosta ja vastaavasta hoidosta sekä niiden perusteista, sosiaali- ja terveysministeriön määräyksestä, kansaneläkelaitoksen ja kunnan neuvotteluvuorilaisuudesta sekä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä kuin kansaneläkelakiin.

1.4. Eläkkeensaajien asumistukilaki

7 §. Tarkoituksenmukaista on yhtenäistää eläkkeensaajien asumistukilaki kansaneläkelain kanssa siten, että pykälään otetaan vastaavat säännökset laitoshoidosta, julkisesta laitoshoidosta ja vastaavasta hoidosta sekä niiden

perusteista, sosiaali- ja terveysministeriön määräyksestä, kansaneläkelaitoksen ja kunnan neuvotteluvollisuudesta sekä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä kuin kansaneläkelakiin.

1.5. Sairausvakuutuslaki

24 §. Tarkoituksenmukaista on yhtenäistää sairausvakuutuslainsäädäntö eläkevakuutuksen ja kuntoutuslainsäädännön säädösten kanssa siten, että pykälään otetaan vastaavat säännökset laitoshoidosta, julkisesta laitoshoidosta ja vastaavasta hoidosta sekä niiden perusteista, sosiaali- ja terveysministeriön määräyksestä, kansaneläkelaitoksen ja kunnan neuvotteluvollisuudesta sekä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä kuin kansaneläkelakiin.

68 §. Kansaneläkelaitokselle ja kunnalle asetetun neuvotteluvuoroituksen menestyksellinen toteuttaminen edellyttää, että ratkaisu perustuu selkeään tietoon niistä perusteista, jotka lain ja sosiaali- ja terveysministeriön määräyksen mukaisesti ovat tarpeellisia asian ratkaisulle. Näitä ovat muun muassa tiedot laitoksen tiloista, henkilökunnan määrästä, annettavan hoidon sisällöstä ja laadusta sekä määrästä. Muihin asian ratkaisuun vaikuttaviin seikkoihin on katsottava kuuluvan hoidosta tehty sopimus sekä hoidosta maksettavat korvaukset. Edellä olevien perustietojen lisäksi voidaan yksittäistapauksissa tarvita asian ratkaisemiseksi muita salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei annettaisi yleisesti, vaan ainoastaan neuvotteluvuoroituksen toteuttamiseksi tarpeellisilta ja välttämättömiltä osin. Tiedot kansaneläkelaitos on oikeutettu saamaan maksutta.

Toimintayksikön toimintaa koskevien tietojen lisäksi kansaneläkelaitos oikeutettaisiin saamaan salassapidettäväksi säädetyt tietoja silloin kun tällaiset tiedot ovat välttämättömiä kansaneläkelaitoksen ja kunnan välisessä neuvottelussa käsiteltävänä olevan asian selvittämiseksi. Pykälässä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja ovat muun muassa terveydentilaan, lääkkeisiin ja yksityisiin ansioihin liittyvät tiedot. Salassapidettäviä tietoja voidaan käyttää vain tässä neuvottelumenettelyssä.

Mitä edellä on sanottu, koskee vastaavasti hoitoon hakeutuvia henkilöitä. Salassapitovelvollisuus koskisi myös sosiaali- ja terveysministeriötä sen saadessa laitoshoidon käsitettä koskevassa lausuntomenettelyssä salassapidettäviä tietoja.

1.6. Laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta

3 a §. *Laitoshoido.* Tarkoituksenmukaista on yhtenäistää kuntoutuslainsäädäntö eläkevakuutuksen ja sairausvakuutuksen säädösten kanssa siten, että julkisen laitoshoidon vaikutuksesta säädetään laintasolla. On myös tarkoituksenmukaista poistaa viittausmenettely kansaneläkelakiin ja kirjoittaa säännös kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annettuun lakiin omaksi pykäläkseen. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan otettaviksi vastaavat säännökset laitoshoidosta, julkisesta laitoshoidosta ja vastaavasta hoidosta sekä niiden perusteista, sosiaali- ja terveysministeriön määräyksestä, kansaneläkelaitoksen ja kunnan neuvotteluvollisuudesta sekä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä kuin kansaneläkelakiin.

9 §. *Kansaneläkelaitoksen oikeus saada ja luovuttaa tietoja.* Kansaneläkelaitokselle ja kunnalle asetetun neuvotteluvuoroituksen menestyksellinen toteuttaminen edellyttää, että ratkaisu perustuu selkeään tietoon niistä perusteista, jotka lain ja sosiaali- ja terveysministeriön määräyksen mukaisesti ovat tarpeellisia asian ratkaisulle. Näitä ovat muun muassa tiedot laitoksen tiloista, henkilökunnan määrästä, annettavan hoidon sisällöstä ja laadusta sekä määrästä. Muihin asian ratkaisuun vaikuttaviin seikkoihin on katsottava kuuluvan hoidosta tehty sopimus sekä hoidosta maksettavat korvaukset. Edellä olevien perustietojen lisäksi voidaan yksittäistapauksissa tarvita asian ratkaisemiseksi muita salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei annettaisi yleisesti, vaan ainoastaan neuvotteluvuoroituksen toteuttamiseksi tarpeellisilta ja välttämättömiltä osin. Tiedot kansaneläkelaitos on oikeutettu saamaan maksutta.

Toimintayksikön toimintaa koskevien tietojen lisäksi kansaneläkelaitos oikeutettaisiin saamaan salassapidettäväksi säädetyt tietoja silloin kun tällaiset tiedot ovat välttämättömiä kansaneläkelaitoksen ja kunnan välisessä neuvottelussa käsiteltävänä olevan asian selvittämiseksi. Pykälässä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja ovat muun muassa terveydentilaan, lääkkeisiin ja yksityisiin ansioihin liittyvät tiedot. Salassapidettäviä tietoja voidaan käyttää vain tässä neuvottelumenettelyssä.

Mitä edellä on sanottu, koskee vastaavasti hoitoon hakeutuvia henkilöitä. Salassapitovelvollisuus koskisi myös sosiaali- ja terveysminis-

teriötä sen saadessa laitoshoidon käsitettä koskevassa lausuntomenettelyssä salassapidettäviä tietoja.

1.7. Sosiaalihuoltolaki, Lastensuojelulaki, Kansanterveyslaki, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, Erikoissairaanhoitolaki

Edellä kansaneläkelain yhteydessä on ehdotettu sosiaali- ja terveysministeriölle annettaviksi valtuudet antaa tarkemmat määräykset laitoshoidon ja vastaavan hoidon perusteista. Lisäksi on ehdotettu, että kansaneläkelaitoksen ja kunnan on tarvittaessa neuvoteltava keskenään siitä, onko toimintayksikössä annettu hoito laitoshoidon vai ei. Jos näissä neuvotteluissa ei päästä asiasta yksimielisyyteen, on asiasta pyydettävä sosiaali- ja terveysministeriön lausunto. Jotta kuntien järjestämissä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa sovellettaisiin samaa avohoidon ja laitoshoidon käsitettä kuin sosiaalivakuutuksessa, tulisi vastaatvat säännökset lisätä myös sosiaali- ja terveyspalveluja koskevaan lainsäädäntöön. Tällä esittäisiin se tilanne, että kansaneläkelaitos ja kunnat määrittelisivät toiminnan eri tavoin joko laitoshoidoksi tai avohoidoksi.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan sosiaalihuoltolakiin lisättäväksi uusi 24 a §, kansanterveyslakiin uusi 18 §, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 18 §:ään uusi 2 momentti ja erikoissairaanhoitolakiin uusi 35 a §, joissa sosiaali- ja terveysministeriölle annettaisiin valtuudet antaa määräykset laitoshoidon ja vastaavan hoidon perusteista sekä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä. Valtuus määräysten antamiseen olisi samanlainen kuin sosiaalivakuutuslainsäädäntöön ehdotettu valtuus.

Lastensuojelulaitoksissa annettu hoito on kansaneläkelaitoksen toimeenpanemassa etuus-

lainsäädännössä katsottu laitoshoidoksi. Tästä on olemassa myös tarkastuslautakunnan päätöksiä. Tarkoituksena on, että vastaisuudessa lastensuojelulaitoksissa annettu hoito on avohoitoa. Sen vuoksi ehdotetaan lastensuojelulakiin lisättäväksi uusi 46 a §, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle annetaan valtuudet antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin lastensuojelulain perusteella annettavat palvelut ovat sosiaalivakuutusetuksia myönnettäessä ja suoritettaessa avohoitoa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa erikseen tarkemmat määräykset laitoshoidon ja vastaavan hoidon perusteista sekä määräykset siitä, milloin hoitoa on pidettävä jatkuvana. Lisäksi ministeriö antaa erikseen tarkemmat määräykset siitä, milloin annettavaa hoitoa on pidettävä julkisena ja tarkemmat määräykset neuvottelumenettelystä kansaneläkelaitoksen ja kunnan välillä sekä lausuntomenettelystä pyydettyä sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa siinä tapauksessa, että kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston ja kunnan välisissä neuvotteluissa ei päästä ratkaisuun siitä, onko kysymys avo- vai laitoshoidosta.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995. Sairausvakuutuslakiin liittyviä lainmuutoksia ehdotetaan kuitenkin sovellettaviksi kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansaneläkelain 42 a ja 83 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 42 a §, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88), sekä

lisätään 83 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 28 päivänä heinäkuuta 1978, 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 14 päivänä lokakuuta 1994 annetuilla laeilla (588/78, 103/82 ja 886/94), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4—6 momentti siirtyvät 5—7 momentiksi, seuraavasti:

42 a §

Hoitotukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaassa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitoshoido tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoidoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

83 §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta 42 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**lapsen hoitotuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/69) 4 §, sellaisena kuin se on 8 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (215/91), seuraavasti:

4 §

Hoitotukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle lapselle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaassa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitoshoido tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoido tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on

järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoido sekä milloin hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**vammaistukilain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/88) 4 § seuraavasti:

4 §

Vammaistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle henkilölle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaassa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitoshoido tai sitä vastaava hoito on julkis-

ta, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoido tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunn-

nittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiasa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin

hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 7 § seuraavasti:

7 §

Asumistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiasa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitushoito tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoidoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on

järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiasa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**sairausvakuutuslain 24 ja 68 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 24 §, sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1255/89), sekä

lisätään 68 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

24 §

Korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista tai raskaus- ja synnytyskustannuksista ei suoriteta ajalta, jonka vakuutettu on julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasialla on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitoshoito tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoidon tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasialla on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidon ja milloin hoito on julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysmi-

nisteriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

Päivärahaa, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on suorittamassa välittömästi tuomittua vankeusrangaistusta.

Pakkolaitoksessa olevan oikeudesta tämän lain mukaisiin etuuksiin ja vankilan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään asetuksella.

68 §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta 24 §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995. Lakia sovelletaan kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/91) 9 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §

Laitoshoido

Kuntoutusta ei kansaneläkelaitoksen toimesta järjestetä, jos vaikeavammainen on hoidettavana tai kuntoutettavana julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitoshoido tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoidoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiaa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkem-

mat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin hoito on julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

9 §

Kansaneläkelaitoksen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

— — — — —
Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta 3 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.
— — — — —

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7.

Laki**sosiaalihuoltolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 17 päivänä syyskuuta 1982 annettuun sosiaalihuoltolakiin (710/82) uusi 24 a § seuraavasti:

24 a §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset laitoshoidon määrittelystä ja siihen liittyvää kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8.

Laki**lastensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 5 päivänä elokuuta 1983 annettuun lastensuojelulakiin (683/83) uusi 46 a § seuraavasti:

46 a §

Tarkemmat määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset siitä, milloin tämän lain perusteella järjestetyt palvelut ovat avohoitoa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

9.

Laki**kansanterveyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 28 päivänä tammikuuta 1972 annettuun kansanterveyslakiin (66/72) siitä potilaan asemasta ja oikeuksista 17 päivänä elokuuta 1992 annetulla lailla (785/92) kumotun 18 §:n tilalle uusi 18 § seuraavasti:

18 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset laitoshoidon määrittelystä ja siihen liittyvää kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

10.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/92) 18 §:n otsikko sekä
lisätään 18 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

18 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset laitoshoidon määrittelystä ja siihen liittyvästä kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11.

Laki**erikoissairaanhoidolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 1 päivänä joulukuuta 1989 annettuun erikoissairaanhoidolakiin (1062/89) uusi 35 a § seuraavasti:

35 a §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset laitoshoidon määrittelystä ja siihen liittyvästä kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Sirpa Pietikäinen

1.

Laki**kansaneläkelain 42 a ja 83 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 42 a §, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88), sekä
lisätään 83 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 28 päivänä heinäkuuta 1978, 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 14 päivänä lokakuuta 1994 annetuilla laeilla (588/78, 103/82 ja 886/94), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4—6 momentti siirtyvät 5—7 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

42 a §

Edellä 30 a §:ssä tarkoitettua hoitotukea ei makseta jatkuvassa laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta. Laitoshoidolla tai siihen verrattavalla hoidolla tarkoitetaan elatuksen sisältävää hoitoa valtion, kunnan tai kuntainliiton sairaalassa tai laitoksessa taikka asetuksessa määrätyissä tapauksissa muussa hoitolaitoksessa, jonka kustannuksiin käytetään julkisia varoja, samoin kuin hoitoa muualla, johon eläkkeensaaja on kunnan tai edellä tarkoitetun sairaalan toimesta ja kustannuksella sijoitettu.

Ehdotus

42 a §

Hoitotukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasialla on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitohoito tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitohoitoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasialla on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitotoksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitohoitoa sekä milloin hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenet-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*telystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenet-
lystä.*

83 §

— — — — —
Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta 42 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.
— — — — —

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
— — — — —

2.

Laki

lapsen hoitotuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/69) 4 § sellaisena kuin se on 8 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (215/91), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Lapselle, joka on valtion, kunnan tai kuntaliiton sairaalassa tai laitoksessa taikka muussa hoitolaitoksessa, jonka kustannuksiin käytetään pääasiallisesti julkisia varoja, ei makseta hoitotukea sen kuukauden alusta, jota edellisen kuukauden aikana sairaalassa tai laitoksessa olo on kestänyt kolme kuukautta. Sama koskee hoitotuen maksamista lapselle, joka on edellä tarkoitettun sairaalan tai laitoksen toimesta ja kustannuksella sijoitettu hoitoon muualle.

Ehdotus

4 §

Hoitotukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle lapselle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitoshoito tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoitoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiaa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoitoa sekä milloin hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenetelmästä sekä siihen liittyvästä lausuntomenetelmästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**vammaistukilain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/88) 4 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

Vammaistukea ei makseta jatkuvassa laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa olevalle henkilölle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta. Laitoshoidolla tai siihen verrattavalla hoidolla tarkoitetaan elatuksen sisältävää hoitoa valtion, kunnan tai kuntainliiton sairaalassa tai laitoksessa taikka asetuksella määrätyissä tapauksissa muussa hoitolaitoksessa, jonka kustannuksiin käytetään julkisia varoja, samoin kuin hoitoa muualla, johon henkilö on kunnan tai edellä tarkoitetun sairaalan toimesta ja kustannuksella sijoitettu.

4 §

Vammaistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle henkilölle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaassa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitoshoito tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoitoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoitoa sekä milloin hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansanelä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*kelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenet-
telystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenet-
telystä.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta
1995.*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh-
tyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.*

4.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeen-
saajien asumistukilain (591/78) 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Asumistukea ei makseta jatkuvassa laitoshoidossa tai siihen verrattavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta.

Laitoshoidolla tai siihen verrattavalla hoidolla tarkoitetaan elatuksen sisältävää hoitoa valtion, kunnan tai kuntainliiton sairaalassa tai laitoksessa tahi asetuksessa määrätyissä tapauksissa muussa hoitolaitoksessa, jonka kustannuksiin käytetään julkisia varoja, samoin kuin hoitoa muualla, johon eläkkeensaaja on kunnan tai edellä tarkoitetun sairaalan toimesta ja kustannuksella sijoitettu.

7 §

Asumistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaassa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitushoito tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitushoitoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimeentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin hoito on jatkuvaa ja julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenetelmästä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

sairausvakuutuslain 24 ja 68 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 24 §, sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1255/89), sekä lisätään 68 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Päivärahaa, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on suorittamassa välittömästi tuomittua vankeusrangaistusta.

Päivärahaa, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa, korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista tai korvausta raskaus- ja synnytyskustannuksista ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on asetuksella säädettyissä tapauksissa julkisessa laitoshoidossa.

24 §

Korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista tai raskaus- ja synnytyskustannuksista ei suoriteta ajalta, jonka vakuutettu on julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa.

Laitoshoidolla tai sitä vastaavalla hoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä, jos tosiasiaa on kysymys vastaavasta järjestelystä.

Laitohoito tai sitä vastaava hoito on julkista, jos hoitoa annetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa tai muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa, taikka muussa toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jon-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista. Sama koskee laitoshoidoa tai vastaavaa hoitoa, jonka kunta on järjestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/92) 4 §:n 1 momentin tai 4 momentin mukaisesti, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä taikka jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla hoidettavalle toimentulotukea, jonka määrä ylittää puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, milloin 1—3 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin hoito on julkista. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

Päivärahaa, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on suorittamassa välittömästi tuomittua vankeusrangaistusta.

Pakkolaitoksessa olevan oikeudesta tämän lain mukaisiin etuuksiin ja vankilan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään asetuksella.

68 §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksettua 24 §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995. Lakia sovelletaan kustannuksiin, jotka ovat syntyneet lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

10.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain
 (734/92) 18 §:n otsikko sekä
lisätään 18 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

18 §

18 §

*Tarkemmat säännökset**Tarkemmat säännökset ja määräykset*

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset laitoshoidon määrittelystä ja siihen liittyvästä kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
